

канали реалізації», які й представляють всі можливі посередницькі організації. Тому, ми вважаємо, що дані пропозиції слід проваджувати в діяльність підприємств в рамках реалізації цільових програм розвитку сільського господарства. Необхідність створення оптових агросировинних ринків викликана тим, що система постачання і збуту в аграрному виробництві, яка існувала в дореформений період, ліквідована, а існуючі стихійні ринки продовольства мають серйозні недоліки для товаровиробників. До числа недоліків можна віднести дезінтеграцію всіх ланок агропромислового виробництва, скорочення інвестиційних ресурсів, зростання виробничих витрат і обігу, зниження платоспроможного попиту, нерегульований імпорт, диспаритет цін та інші негативні економічні й соціальні відносини в сільському господарстві.

Література

1. Балабанова Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств : Монографія / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. - Донецьк: Дон ДУЕТ, 2006. - 294 с.
2. Довбенко В.І. Чинники підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / В.І. Довбенко // Зовнішня торгівля: право та економіка. - №4. – 2007. – С.15-21.
3. Красноруцький О. О. Державне регулювання аграрної сфери та динаміка конкурентоспроможності її суб'єктів / О. О. Красноруцький // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. — № 150. — 2014. — С. 9-18.
4. Лупенко Ю.О. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в аграрній сфері України / Ю.О. Лупенко // Економіка АПК. – 2014. - №12. – С. 5 – 11.
5. Мандич О.В. Основні фактори формування ринкової позиції зерновиробників / О.В. Мандич // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Випуск 149. – Харків : ХНТУСГ, 2014. – С. 224-229.

Володимир Мацьків

Прикарпатський національний університет
імені В.Стефаніка, м. Івано-Франківськ

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Модель управління фінансовим забезпеченням має будуватися на принципах:

- 1) єдності (методика розрахунку показників програмної моделі повинна бути єдиною для всіх суб'єктів підприємництва);
- 2) універсальності (показники повинні застосовуватися ними незалежно від галузевих відмінностей);
- 3) порівнянності (показники повинні виражатися в однакових одиницях виміру, мати однаковий економічний зміст і враховуватися за певні періоди);
- 4) достовірності (вихідні дані для розрахунку показників повинні міститися в документах, що мають юридичну силу і статус нормативно-правового акта);
- 5) суттєвості (результати застосування методики повинні використовуватися для прийняття подальших рішень в сфері управління фінансами).

Система аналітичних коефіцієнтів – провідний елемент аналізу фінансового стану, застосовується різними групами користувачів: менеджерами, аналітиками, акціонерами, інвесторами, кредиторами. Виділяють такі групи показників за напрямками фінансового аналізу.

1. Аналіз ліквідності. Показники цієї групи дозволяють описати і проаналізувати здатність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. В основу алгоритму розрахунку цих показників закладена ідея зіставлення поточних активів

(оборотних коштів) з короткостроковими пасивами. В результаті розрахунку встановлюється, чи в достатній мірі забезпечено підприємство обіговими коштами, необхідними для розрахунків з кредиторами по поточних операціях. Оскільки різні види оборотних коштів мають різний ступінь ліквідності (здатністю і швидкої конвертації в абсолютно ліквідні кошти – грошові кошти), розраховують кілька коефіцієнтів ліквідності.

2. Аналіз поточної діяльності. З позиції кругообігу коштів діяльність будь-якого підприємства – це процес безперервної трансформації одних видів активів в інші:

$$\dots + \text{ГК} + \text{СС} + \text{НВ} + \text{ГП} + \text{КР} + \text{ДС} + \dots,$$

де ГК – грошові кошти; СС – сировина на складі; НВ – незавершене виробництво; ГП – готова продукція; КР – кошти в розрахунках.

Ефективність поточної фінансово-господарської діяльності може бути оцінена тривалістю операційного циклу, що залежить від оборотності коштів в різних видах активів. Прискорення оборотності свідчить про підвищення ефективності використання активів. Тому основними показниками є ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів: фондівіддача, коефіцієнти оборотності коштів у запасах і розрахунках.

3. Аналіз фінансової стійкості. За допомогою цих показників оцінюються склад джерел фінансування і динаміка співвідношення між ними. Аналіз ґрунтується на тому, що джерела коштів різняться рівнем ціни капіталу, ступенем доступності, рівнем надійності, ступенем ризику тощо.

4. Аналіз рентабельності. Показники цієї групи призначені для оцінки загальної ефективності вкладення коштів у підприємство. На відміну від показників інших груп тут абстрагуються від конкретних видів активів і аналізують рентабельність капіталу в цілому. Основними показниками є рентабельність сукупного капіталу і рентабельність власного капіталу.

5. Аналіз стану та діяльності на ринку капіталів. В рамках цього аналізу виконуються просторово-тимчасові зіставлення показників, що характеризують стан підприємства на ринку цінних паперів: дивідендний дохід, дохід на акцію, цінність акції та ін. Цей фрагмент аналізу виконується переважно підприємствами, акції яких вільно котируються на біржі. Підприємство, що має тимчасово вільні грошові кошти і бажає вкласти їх в цінні папери, також орієнтується на показники даної групи.

Фінансовий потенціал характеризується фінансовою незалежністю підприємства, його фінансовою стійкістю та кредитоспроможністю (ліквідність).

Мета аналізу фінансової стійкості – оцінити здатність підприємства погашати свої зобов'язання і зберігати права володіння підприємством в довгостроковій перспективі. Здатність підприємства погашати зобов'язання в довгостроковій перспективі визначається співвідношенням власних і позикових коштів і їх структурою.

Програма поглибленого аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства виглядає наступним чином:

1. Попередній огляд економічного і фінансового становища суб'єкта господарювання.
 - 1.1 Характеристика загальної спрямованості фінансово-господарської діяльності.
 - 1.2. Виявлення «проблемних» статей звітності.
2. Оцінка і аналіз економічного потенціалу суб'єкта господарювання.
 - 2.1. Оцінка майнового стану.
 - 2.1.1. Побудова аналітичного балансу-нетто.
 - 2.1.2. Вертикальний аналіз балансу.
 - 2.1.3. Горизонтальний аналіз балансу.
 - 2.1.4. Аналіз якісних зрушень у майновому положенні.
 - 2.2. Оцінка фінансового становища.
 - 2.2.1. Оцінка ліквідності.

2.2.2. Оцінка фінансової стійкості.

3. Оцінка і аналіз результативності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

3.1. Оцінка виробничої (основний) діяльності.

3.2. Аналіз рентабельності.

3.3. Оцінка положення на ринку цінних паперів.

При оцінці фінансової стійкості важливо використовувати сукупність найрізноманітніших методів, що становлять певну систему. В першу чергу, це методи фінансового аналізу стану підприємства: метод порівняння, вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз, факторний аналіз, аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів, нормативний, балансовий, метод експертних оцінок і метод абсолютних і середніх величин. Це так звані кількісні або формалізовані методи. Вони поділяються, в свою чергу, на статистичні, бухгалтерські, економіко-математичні та інші методи.

Оцінювати фінансову стійкість доцільно за допомогою абсолютних і відносних показників, таких як: наявність власних оборотних коштів, наявність власних і довгострокових джерел фінансування запасів, величина основних джерел формування запасів, надлишок / нестача власних оборотних коштів, надлишок / нестача власних оборотних коштів, надлишок / нестача власних і довгострокових позикових джерел формування запасів, надлишок / нестача загальної величини основних джерел формування запасів, коефіцієнт незалежності, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт інвестування.

Важливу роль в аналізі фінансової стійкості підприємства відіграють відносні показники, адже вони згладжують інфляційний вплив на всю звітність. Вони дають змогу зіставити непорівнянні показники за абсолютними величинами, більш стійкі в часі. Відносні показники для оцінки фінансового стану підприємства повинні утворювати аналітичну систему показників. А це означає, що вони не повинні дублювати один одного, не суперечити один одному, не залишати не охоплених елементів.

Ефективність проведення оцінки та аналізу фінансової стійкості підприємства залежить від якості її інформаційної бази. Інформаційною базою для оцінки коефіцієнтів фінансової стійкості є фінансова звітність підприємства, показники управлінського обліку.

Отже, аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства набуває особливої актуальності в умовах фінансової кризи, оскільки основною причиною забезпечення стійкості підприємства є створення достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідних для підтримки конкурентоспроможного виробництва, своєчасного виконання зобов'язань перед співробітниками, кредиторами, податковими органами тощо. Тому в сучасних умовах існує необхідність розробки і вдосконалення аналітичних інструментів діагностики стану підприємства, здатних адекватно оцінювати фінансове забезпечення.